

¹³ Îmbarcându-se în Paphos, Pavel și cei care erau cu el au sosit la Perga, în Pamfilia; Ioan [Marcu], despărțindu-se de ei, s-a întors la Ierusalim. ¹⁴ [Apoi], trecând de Perga, au ajuns la Antiohia Pisidiei; au intrat în sinagogă de sabbat și s-au așezat. ¹⁵ După citirea Legii și a Profeților, mai-marii sinagogii au trimis la ei zicând: „Fraților, dacă aveți un cuvânt de încurajare către popor, vorbiți!” ¹⁶ Ridicându-se Pavel și făcând un semn cu mâna, a zis: „Bărbați israeliți și cei cu frică de Dumnezeu, ascultați! ¹⁷ Dumnezeuul acestui popor, Israel, i-a ales pe părinții noștri; și a înălțat poporul când se afla pe meleag străin, în Egipt; cu braț înalt i-a scos afară de acolo; ¹⁸ timp de patruzeci de ani le-a răbdat toanele în pustiu ¹⁹ și, nimicind șapte neamuri păgâne în țara Canaanului, le-a împărțit pământul prin tragere la sorți. ²⁰ Cam patru sute și cincizeci de ani după acestea le-a dat judecători, până la profetul Samuel. ²¹ Apoi au cerut rege; și Dumnezeu li l-a dat pe Saul, fiu al lui Kis, bărbat din tribul lui Beniamin, vreme de patruzeci de ani. ²² Și, schimbându-l, l-a ridicat pentru ei la domnie pe David, despre care a și spus, dând mărturie: «L-am găsit pe David al lui Iesei, bărbat după inima mea, care va face toate voile mele.» ²³ Din sămânța acestuia Dumnezeu i-a adus lui Israel, precum făgăduise, un mântuitor, pe Iisus, ²⁴ după ce Ioan propovăduise, înaintea venirii Sale în persoană, un botez al convertirii pentru întreg poporul lui Israel. ²⁵ Iar când Ioan își încheia alergarea zicea: «Eu nu sunt ce socotiți voi că sunt; iată, vine după mine Cel căruia nu sunt vrednic să-I dezleg încălțărilor de la picioare.» ²⁶ Fraților, fii din neamul lui Avraam și cei dintre voi cu frică de Dumnezeu, nouă ni s-a trimis cuvântul acestei mântuirii. ²⁷ Căci locuitorii Ierusalimului și mai-marii lor, necunoscându-L și osândindu-L, au împlinit cuvintele profeților care se citesc la fiecare sabbat; ²⁸ și negăsindu-I nimic vină [pentru a-l osândi] la moarte, i-au cerut lui Pilat să-Lucidă. ²⁹ Când au săvârșit toate cele scrise despre El, L-au coborât de pe lemn[ul crucii] și L-au pus în mormânt. ³⁰ Dar Dumnezeu L-a trezit din morți; ³¹ timp de mai multe zile El

πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες [νῦν] εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
³² Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ³³ ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις [αὐτῶν] ἡμῖν ἀναστήσας Ἰησοῦν ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ·

υἱὸς μου εἶ σύ,

ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

³⁴ ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν

ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια Δαυὶδ τὰ πιστά.

³⁵ διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·

οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

³⁶ Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· ³⁷ ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.
³⁸ γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, [καὶ] ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιοθῆναι, ³⁹ ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστευὼν δικαιοῦται. ⁴⁰ βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλεθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

⁴¹ ἴδετε, οἱ καταφρονηταί,

καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε,

ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,

ἔργον δὲ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

⁴² Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. ⁴³ λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. ⁴⁴ Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου.
⁴⁵ ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες.
⁴⁶ παρρησιασάμενοι τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρναβᾶς εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου

li S-a arătat celor care urcaseră împreună cu El din Galileea la Ierusalim și care sunt acum martorii Lui în fața poporului.
³² Și noi binevestim făgăduința făcută părinților, ³³ căci Dumnezeu a împlinit-o pentru noi, copiii acelora, înviindu-L pe Iisus, după cum este scris și în Psalmul al doilea:

*Fiul Meu ești tu,
 Eu astăzi te-am născut.*

³⁴ Că L-a înviat din morți și nu are să Se mai întoarcă la stricăciune, a spus-o așa:

Vă voi da vouă cele sfinte ale lui David, cele de încredere.

³⁵ De aceea spune și în altă parte:

Nu vei îngădui ca sfântul Tău să cunoască stricăciune.

³⁶ David, după ce a slujit, în vremea sa, voii lui Dumnezeu, a adormit, li s-a adăugat părinților săi și a cunoscut stricăciune. ³⁷ Dar Cel pe care L-a trezit Dumnezeu n-a cunoscut stricăciune. ³⁸ Așadar să știți, fraților, că prin Acesta vi se vestește iertarea de păcate și de toate cele din pricina cărora este cu neputință să câștigați libertatea prin Legea lui Moise: ³⁹ dar oricine crede în Acesta câștigă libertatea. ⁴⁰ Vedeți, așadar, să nu vină ce s-a spus prin profeți:

*⁴¹ Vedeți, voi, disprețuitorii,
 minunați-vă și pieriți,
 căci Eu făptuiesc o faptă în zilele voastre,
 o faptă pe care n-o veți crede când v-ar povesti-o cineva."*

⁴² Când au ieșit, l-au rugat să le vorbească despre lucrurile acestea sabatul următor. ⁴³ După ce s-a desfăcut adunarea, mulți dintre iudei și dintre prozelitiții evlavioși i-au însoțit pe Pavel și pe Barnaba, care le vorbeau și încercau să-i convingă să rămână în harul lui Dumnezeu. ⁴⁴ De sabatul următor aproape toată cetatea s-a strâns ca să asculte cuvântul Domnului. ⁴⁵ Văzând iudeii mulțimile, s-au umplut de invidie și au început să cârtească, blasfemiind împotriva celor spuse de Pavel. ⁴⁶ Dar Pavel și Barnaba, plini de îndrăzneală, au zis: „Vouă trebuia să vi se propovăduiască mai întâi cuvântul lui Dumnezeu; dar pentru că vă lepădați de el și nu vă socotiți

ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. ⁴⁷ οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος·

τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν

τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

⁴⁸ Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· ⁴⁹ διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. ⁵⁰ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

⁵¹ οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, ⁵² οἱ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

14 ¹ Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλήσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. ² οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ³ ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι [ἐπὶ] τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ⁴ ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ⁵ ὥς δὲ ἐγένετο ὀρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, ⁶ συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, ⁷ κάκει εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

⁸ Καὶ τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. ⁹ οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, ¹⁰ εἶπεν μεγάλη φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. ¹¹ οἱ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, ¹² ἐκάλουν τε τὸν Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγουμένος τοῦ λόγου.

vrednici de viața veșnică, iată, ne întoarcem către păgâni.

⁴⁷ Căci așa ne-a poruncit Domnul:

Te-am pus spre lumină păgânilor,

Ca tu să fii spre mântuire până la capătul pământului."

⁴⁸ Păgânii care auzeau se bucurau și slăveau cuvântul Domnului; și au crezut toți cei rânduieți pentru Viața veșnică.

⁴⁹ Cuvântul Domnului se răspândea în tot ținutul. ⁵⁰ Dar iudeii au întărit femeile evlavioase de vază și pe mai-marii cetății și au stârnit prigoană împotriva lui Pavel și a lui Barnaba; și i-au alungat din hotarele lor.

⁵¹ Aceștia, scuturându-și praful de pe picioare asupra lor, au mers la Iconium. ⁵² Iar ucenicii erau plini de bucurie și de Duh Sfânt.

14 ¹ A fost așa: la Iconium, de asemenea, au intrat în sinagoga iudeilor și astfel au vorbit, încât o mare mulțime de iudei și de eleni au crezut. ² Dar iudeii care n-au crezut au ațâțat și au înrăit sufletele păgânilor împotriva fraților. ³ Vreme îndelungată au petrecut ei [acolo] vorbind cu îndrăzneală despre Domnul, iar Acesta aducea mărturie despre Cuvântul harului Său, făcând semne și lucruri extraordinare prin mâna lor. ⁴ Mulțimea din cetate s-a dezbinat: pe de o parte, cei care erau cu evreii, pe de alta, cei care erau cu apostolii. ⁵ Iar când păgânii și evreii, împreună cu mai-marii lor, au pus la cale să-i pedepsească și să-iucidă cu pietre, ⁶ aflând ei, au fugit spre cetățile Lycaoniei: Lystra, Derbe și ținutul dimprejur. ⁷ Acolo răspândeau vestea cea bună.

⁸ În Lystra ședea pe jos un om neputincios de picioare, olog din pânțele mamei sale; nu umblase niciodată. ⁹ L-a auzit pe Pavel vorbind, iar acesta, privindu-l țintă și văzând că are credință să se mântuiască, ¹⁰ a zis cu glas mare: „Ridică-te drept pe picioarele tale!” [Ologul] a sărit și a început să meargă.

¹¹ Mulțimile, văzând ce făcuse Pavel, au înălțat glas, în limba lycaonă, zicând: „Au coborât la noi zeii asemenea oamenilor!”

¹² Despre Barnaba spuneau că este Zeus, iar despre Pavel,

¹³ ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλώνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρναβᾶς καὶ Παῦλος διαρρηξάντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον κρᾶζοντες ¹⁵ καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἔσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. ¹⁷ καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ἕτοους διδούς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. ¹⁸ καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. ¹⁹ Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. ²⁰ κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρναβᾶ εἰς Δέρβην.

²¹ εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν ²² ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ²³ χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. ²⁴ Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν ²⁵ καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀτάλειαν ²⁶ κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. ²⁷ παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. ²⁸ διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15 ¹ Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς ὅτι, ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως,

Hermes, fiindcă el era purtătorul de cuvânt. ¹³ Preotul lui Zeus [al cărui templu] era la intrarea în cetate, după ce aduse la porți tauri și cununi, vroia să împlinească jertfa împreună cu mulțimile. ¹⁴ Auzind însă, apostolii Barnaba și Pavel și-au sfâșiat hainele și s-au năpustit asupra mulțimii strigând ¹⁵ și zicând: „Oameni buni, de ce faceți asta? Și noi suntem oameni, asemenea vouă; dar vă binevestim să vă întoarceți de la aceste deșertăciuni spre Dumnezeu viu, *care a făcut cerul, pământul, marea și toate cele dintr-însele*; ¹⁶ [Dumnezeu] care, în trecut, a îngăduit ca toate neamurile să meargă pe căile lor, ¹⁷ deși nu s-a lăsat nemărturisit, făcând binele, dându-vă ploi din cer și anotimpuri roditoare, umplând cu hrană și cu veselie inimile voastre.” ¹⁸ Spunând acestea abia a potolit mulțimile să nu aducă jertfă pentru ei. ¹⁹ Dar au venit niște iudei din Antiohia și din Iconium și, înduplecând mulțimile și lovindu-l cu pietre pe Pavel, l-au târât afară din cetate socotind să-l omoare. ²⁰ Cum însă ucenicii au făcut cerc în jurul lui, s-a ridicat și a intrat în cetate. A doua zi a plecat împreună cu Barnaba la Derbe.

²¹ După ce au evanghelizat cetatea aceea și au făcut numeroși ucenici, s-au întors la Lystra, la Iconium și la Antiohia [Pisidiei] ²² întărind sufletele ucenicilor, îndemnându-i să rămână în credință și [spunându-le]: „Prin multe strâmtorări trebuie să intrăm noi în Împărăția lui Dumnezeu.” ²³ După ce le-au ales presbiteri în fiecare biserică rugându-se cu posturi, i-au încredințat Domnului în care crezuseră. ²⁴ Și, străbătând Pisidia, au ajuns în Pamfilia. ²⁵ Iar după ce au propovăduit Cuvântul la Perga, au coborât la Attalia. ²⁶ Și de acolo au mers pe apă în Antiohia, unde primiseră harul lui Dumnezeu pentru lucrarea pe care au împlinit-o. ²⁷ Sosind și adunând comunitatea bisericii, au povestit câte a făcut Dumnezeu printr-înșii și cum le-a deschis păgânilor ușa credinței. ²⁸ Și petrecură nu puțin timp împreună cu ucenicii.

15 ¹ Coborând unii din Iudeea, îi învățau pe frați: „Dacă nu vă tăiați împrejur, după ritul lui Moise, nu vă puteți